

FIȘĂ DE LUCRU 1

Alexandru Lăpușneanu de C. Negruzzi

Geneză. Tematică. Structură compizitională. Influențe literare

Răspundeți următoarelor întrebări:

1. Citește cu atenție următoarele fragmente din Letopisetul Țării Moldovei de Gr. Ureche din care nuvela se inspiră după îndemnul lui Mihail Kogălniceanu (Programul revistei *Dacia literară*, Iași, 1840).
 - „Ci sfātuindu-să boierii pribegi cari era acolo, ca să nu vie fără cap, au rădicat domnu pre Petrea stolnicul, în Terebulea și i-au pus nume Alexandru-vodă, pe carile l-au poreclit Lăpușneanu”.
 - „Deacă veni Alixandru vodă Lăpușneanu în țară și însemnă pre Joldea la nas și-l dede la călugărie, decii luo pre Roxanda, fata lui Petru vodă, să-i fie doamnă lui, care era mai nainte să o ia Joldea. (...) Decii dacă să așeză Alixandru vodă la domnie, nu grijia de alta, numai de pace în toate părțile și așezarea țării. Iar cu doamna sa, Roxanda, au avut doi ficiori, pe Bogdan și pe Pătru”.
 - „Într-aceia vreme înțelegîndu sultan împăratul turcescu de atîta amestecături ce să fac în țara Moldovei și să scoală unii pre alții, nu suferi, ci dede domniia lui Alexandru vodă Lăpușneanu. (...). Tomșa vodă se sfătui cu boierii săi ce vor face și aflară ca să trimită să meargă la Alixandru vodă oamenii jurați de la țară, să-i spuie că țara nu-l va, nici-l iubescu și de acolo să treacă la împărăție și până nu le va veni răspunsul, să nu-l lase pe Alixandru vodă să intre în țară”.
 - „Deaca au mers solii Tomșii și i-au spus, zic să le fie zis Alixandru vodă: „De nu mă vor, eu îi vou pre ei și de nu mă iubescu, eu îi iubescu pre dînșii și tot voi merge, ori cu voie, ori fără voie”. Decii pre soli i-au oprit și au trimis hochimurile împăratului la tătari, de au acoperit țara ca un roi, prădându și arzându”.
 - „Alixandru vodă Lăpușneanu, dacă au dobîndit scaunul său la Iași și s-ai așezat al doilea rînd la domnie, scos-au ceaușu împărătescu pre un turc mare, de au trimis cu pîra la craiul leșescu, pohtindu pre viclenii săi, pre Tomșa și pre solii lui. Craiu pentru pacea ce ava cu turcul, a doao și pentru mulata pîră ce-l pîria leșii pentru moartea lui Vișnovecchi și pentru slujirea a mulți ce făcuse, au trimis pre sluga sa, pre Crasițchii l Liov de i-au tăiatu capul Tomșii și lui Moțoc, vornicul și lui Spancioc spătariul și lui Veveriță postelnicul, pre carii i-au îngropat afară din târgu, la mănăstirea lui sfeți Onofrie”.
 - „Alexandru vodă (...) au vrut să se curățască și de vrăjmașii săi cei din casă, pre carii prepusesse el că pentru vicleșugul lor au fost scos din domnie și-au învățatu cu taină într-o zi lefecii săi, pe carii au avut streini, de i-au supus în curte cea domnească. Și i-au chiebatu pre obiceiul bierilor la curte, carri fără nici o grijă și de primejdie ca aceia negândindu-să, dacă au intrt în curte, slujitorii, după încățătura ce au avut, închis-au poarta și ca niște lupi într-o turmă fără de nici un păstor, au intrat într-înșii, de-i snopia și-i junghii, nu numai boierii, ce și slujitorii. Nici alegea pre cei vinovați, ci unul ca altul îi puneau suptu sabie, cădea mulțime, dipre zăbrele sărria afară, de-și grîngiia picioarele. Și au pierit atunci 47 de boieri”.
 - „Zic unii că și moartea lui Alixandru vodă au fost cu înșelăciune, că el mai înainte de moartea lui, văzându-să în boală grea ce zăcuse și neavîndu nădejde de a mai firea viu, au lăsatu cuvîntu episcopilor și boierilor, de-l vor vedea că ieste spre moarte, iar ei să-l călugărească. Decii văzîndu-l ei leșîndu i mai multu mort decît viu, după cuvîntul lui, l-au călugărit și i-au pus nume de călugărie Pahomie. Mai apoi, dacă s-au trezit și s-au văzut călugăr, zic să fie zis că de să va scula, va popi și el pe unii. Mai apoi episcopii și boierii înțelegîndu acestu cuvîntu și mai cu denadinsul Roxanda, doamnă-sa, temîndu-să de un cuvînt ca acesta, carile era de a-l și orderea, știind câtă groază și moarte făcusă ianint în boierii săi, temându-să doamnă-sa să nu pață mai rău decātu alții, l-ai otrăvit și au murit”.

Redactează un eseu de minim 2 pagini referitor la:

- Geneza nuvelei, reliefând diferențe și asemănări dintre adevărul istoric așa cum reiese el din aceste fragmente și adevărul ficțiunii, prezentat de prozator în nuvela sa: respectarea faptelor istorice, preluarea de nume, a cuvintelor personajelor și veridicitatea întâmplărilor, complexitatea caracterelor, etc.
- Cum explicați libertatea pe care autorul și-o îngăduie față de adevărul istoric?
- Privind fișa caracterologică a lui A. Lăpușneanu - personaj literar, este evidentă complexitatea și superioritatea variantei literare a personajului. Care dintre cele două portrete este mai clar definit și mai detaliat prezentat: cel literar sau cel real, istoric? Care vi se pare mai veridic și de ce?
- Când un scriitor dovedește o mai complexă artă literară: când respectă strict adevărul istoric, sau atunci când, plecând de la datele reale ale unei biografii, o adâncește, o nuanțează îmbogățind-o? Argumentează răspunsul.

FIȘĂ DE LUCRU 2

Alexandru Lăpușneanu de C. Negruzzi

Geneză. Tematică. Structură compizițională. Influențe literare

- Analizând incipitul operei literare, ai putea caracteriza întreaga epocă. Realizează un tablou general al epocii în care se desfășoară aventura lui Alexandru Lăpușneanu.
- Istoria este tema acestei opere literare. Dezvoltați această idee analizând atitudinea domnitorului de dinaintea luptei, în dialogul cu hatmanul Bogdan.
- Care dintre curentele literare din p. 3 propunea ca sursă de inspirație istoria tumultuoasă, eroică sau tulburată a națiunilor?
- Ce concluzie ați putea susține cu referire la natura temei și structurii personajului prin raportare la un curent literar?
- Câte părți are nuvela și cum este realizată demarcarea acestora?
- Ce reprezintă cele 4 moto-uri ale capitolelor și ce relație există între acestea și capitolele respective?
- Realizați o scurtă paralelă (maxim 20 rânduri) între elementele teoretice ale subiectului unui text epic și cele 4 capitole ale nuvelei.
- Identificați în tabelul referitor la curente literare, în rubrica destinată clasicismului, trăsătura acestuia care vi se pare potrivită pentru a defini dispunerea celor 4 părți ale nuvelei studiate, stilul acesteia și atitudinea naratorului.
- Identificați în text 3 pasaje descriptive și comentați în maxim 15 rânduri rolul acestora în întregul nuvelei.
- Identificați în tabelul curentelor literare o trăsătură a realismului care vă este sugrâtă de lectura acestor pasaje.
- Identificați cel puțin 2 pasaje în care structura textului implică ideea de dramatic, fie prin prezența dialogului, fie prin dispunerea personajelor pe principiul relației spectator – scenă. Care este efectul artistic al prezenței acestora în textul literar epic?
- Indicați 5 motive pentru care considerați că opera este o reușită literară sau, dimpotrivă, un eșec literar.
- Exprimă-ți opinia în legătură cu 5 dintre următoarele afirmații:
 - „*într-un cadru de realism viguros, o remarcabilă adâncire psihologică*” (L. Rebreanu)
 - „*Originalitatea e tocmai lipsa de romantism, un realism ponderat și obiectiv. „Alexandru Lăpușneanu” e un model de cumpănare în folosirea motivului patriotic*” (L. Rebreanu)
 - „*Unii au vrut să explice valoarea ei dramatic. Desigur că e construită admirabil și chiar dramatic, dar nu în sens teatral. Ea e un model de construcție epică*”. (L. Rebreanu)
 - „*Nu se poate închipui o mai perfectă sinteză de gesturi patetice adânci, de cuvinte memorabile, de observație psihologică și sociologică, de atitudini romantice și intuiție realistă*” (G. Călinescu)
 - „*Damnatul, înfricoșat de chinurile iadului, râvnește o clipă mântuirea. Sarcastic, blazat, cunoscător al slăbiciunilor omenești, vodă primește în nuvelă o semnificație superioară*” (G. Călinescu)
 - „*Lăpușneanu e un damnat osândit de Providență să verse sânge și să năzuiască spre mântuire*” (G. Călinescu)
 - „*e o desăvârșită creație de valoare universală. Nu se poate închipui un portret mai viu într-un număr mai mic de gesturi și cuvinte memorabile într-o compoziție mai simplă și în decoruri mai puține*” (Al Piru)
 - „*Figura eroului e romantică, Negruzzi l-a făcut mai credibil, fără a-l deposeda de aerul demonic, fantastic, torționar, ci conferindu-i acel hieratism, o proporție a liniilor care e semnul creațiilor clasice*” (Al Piru)
 - „*o puternică creație pe deasupra oricărui stil de școală*” (G. Călinescu)

ÎNVAȚĂ SĂ FII ABSOLVENT, NU GOLAN !

SUCCES !!!!